

Pestprotocol

IKC Juliana

2020-2024

IKC | JULIANA

Inhoudsopgave

Inleiding	2
1. Theorie over de morele ontwikkeling van kinderen	3
1.1 Morele ontwikkeling van kinderen van 0-12 jaar	3
2. Pesten of plagen	5
2.1 Definitie pesten	5
2.2 Definitie plagen	5
3. Betrokken partijen bij pesten	6
3.1 Het slachtoffer (de gepeste)	6
3.2 De dader (pester)	6
3.3 De omstanders (de zwijgers, meelopers en helpers)	6
3.4 Kanjertraining met kanjerpetten	6
3.5 Daders en slachtoffers in de Kanjertraining	8
4. Signalen van pesten bij kinderen	9
4.1 Signalen van kinderen die gepest worden	9
4.2 Signalen van kinderen die pesten	9
5. Gevolgen van pesten	11
5.1 Gevolgen voor het slachtoffer	11
5.2 Gevolgen voor de pester	11
6. Een veilig IKC	12
7. Activiteiten voor een veilig IKC	13
8. Beleid binnen IKC Juliana op pesten	14
8.1 Vijf sporen aanpak	14
8.2 Aanpak van ruzies en pestgedrag	16
Doelstelling pestprotocol	18

IKC | JULIANA

Inleiding

Voor u ligt het pestprotocol van IKC Juliana in Barneveld. Wij vinden pesten geen spelletje. Het is ontoelaatbaar en wordt op ons IKC niet geaccepteerd. Wanneer er zich op ons IKC peestsituaties voordoen, willen we hier ook wat aan doen. Daarom is het allereerst belangrijk om te weten wat nu eigenlijk pesten is (hoofdstuk 2) en wie er bij betrokken zijn (hoofdstuk 3). Als achtergrondinformatie geven we bij hoofdstuk 1 ook theorie over de morele ontwikkeling van kinderen. Vervolgens wordt er aangegeven welke signalen kinderen die gepest worden en kinderen die pesten afgeven (hoofdstuk 4)¹ Bij hoofdstuk 5 wordt uiteengezet wat de gevolgen van pesten kunnen zijn. Onder hoofdstuk 6 wordt vermeld wat we verstaan onder een veilig IKC. In hoofdstuk 7 wordt beschreven wat wij er aan doen om een zo veilig mogelijk IKC te zijn. In hoofdstuk 8 is het beleid van het IKC rondom pesten weergegeven. Tenslotte wordt er in hoofdstuk 9 het gezamenlijke doel besproken van ouders en het IKC.

De MR is bij de totstandkoming van dit protocol betrokken geweest.

¹

Zie voor verdere informatie de volgende boeken:

- Ik wil er ook bij horen; weerbaar worden tegen pesten, van M. Hasselaar en B. de Muynck (Den Hertog, Houten)Ik ga weer graag naar school; pestgedrag de kop indrukken, van Drs. Brenda Kenter (CPS, Amersfoort)

Hoofdstuk 1. Morele ontwikkeling van kinderen

In dit eerste hoofdstuk zal de morele ontwikkeling van kinderen toegelicht worden. Door inzicht te krijgen in de morele ontwikkeling van het kind wordt ook duidelijk wanneer er gesproken wordt over pesten. Een kind wordt niet geboren met een besef wat mag en niet mag, dat is iets wat een kind moet leren. Maar naast het leren van de regels van het gezin en de maatschappij, moet een kind ook leren zelf inschattingen te maken van wat wel kan en wat niet kan, omdat een kind in zijn of haar verdere leven steeds geconfronteerd wordt met nieuwe situaties waarvan het de regels niet meteen kent. Een moreel besef of oordelingsvermogen, of te wel een geweten, helpt het kind dan bepalen hoe het kind het beste kan handelen in een situatie.

1.1 Morele ontwikkeling van 0 - 12 jaar

Bij de jongste kinderen op ons IKC, tot de leeftijd van zeven jaar, spreken we nog niet over pesten. We proberen de nadruk te leggen op vriendschap. Om sociale vaardigheden te leren hebben de kinderen vooral elkaar nodig. De eerste periode van deze ontwikkeling is het kind vooral gericht op de gevolgen van zijn of haar gedrag. Gedrag waar het kind voor gestraft wordt wordt vermeden, gedrag dat beloont wordt wordt herhaald en zo krijgt het kind het eerste besef van wat hoort en wat niet hoort. Het kind experimenteert met situaties om te kijken wat er gebeurt. Het kind komt daarna in een conflict met zichzelf over wat het wil en wat het mag en hierdoor ontstaat bij het kind een nieuw standpunt. Kinderen zijn in deze fase nog zeer gevoelig voor voorbeeld gedrag. Wat hun voorgeleefd wordt doen ze onherroepelijk na.

Peuters spelen in de eerste fase van hun leven naast elkaar en kleuters spelen door rollen te bedenken. Hoe ouder ze worden gaan ze ook steeds beter hun spel afstemmen op degene met wie ze spelen. Meestal slagen ze er in zelf hun ruzie op te lossen. Als dat niet lukt moeten ze weten dat de volwassenen hen steunen. Om samen te bekijken wat het probleem is en hoe dat opgelost kan worden. Daarbij kunnen kinderen het beste uit de voeten met eenvoudige oplossingen.

Het wat oudere kind, zo rond de tien jaar, gaat steeds meer op zoek naar goedkeuring en waardering. Het naleven van regels komt steeds meer voort uit het willen onderhouden van een goede relatie met de personen om zich heen. Het kind gaat steeds meer kijken naar wat de mensen om hem/ haar heen verwachten en probeert te voldoen aan deze verwachtingen. Dit is ook de fase dat kinderen zich gaan afvragen wat het oordeel van anderen over hen is. Ook de goedkeuring en acceptatie door de maatschappij gaat nu een rol spelen. We zien in deze fase dat jongens zich wat meer gaan richten op rechtvaardigheid en competitie, terwijl meisjes wat meer gericht zijn op de zorg voor anderen en verbondenheid met anderen. Gaandeweg zal een ouder kind inzien dat in er sommige situaties redenen kunnen zijn om tegen de regels of het sociaal oordeel van de maatschappij in te gaan. Jongere kinderen kijken alleen naar de regels, terwijl kinderen in deze fase ook leren kijken naar de intenties er achter. Een regel per ongeluk overtreden is minder erg dan dit expres doen.

Kinderen die eenmaal in deze derde fase van de morele ontwikkeling zijn beland leren kritischer te staan tegen over de regels van de maatschappij en leren er flexibeler mee om te gaan. Het kind gaat meer nadenken over het waarom van regels, gaat het eigen oordeel en de individuele rechten van mensen meewegen en komt zo tot een meer persoonlijk moreel oordeel.

We zien in deze morele ontwikkeling dat kinderen zich ontwikkelen van een externe controle, de omgeving bepaalt de regels waaraan het kind zich houdt, naar een interne controle. Waarbij het kind meer vanuit zichzelf en het eigen oordeel bepaalt wat het wel en niet doet. Het kind leert regels kennen, ervaart dat het zinvol is zich aan deze regels te houden en leert dan intern het verschil te maken tussen goed en kwaad.

Hoofdstuk 2. Pesten of plagen

In dit tweede hoofdstuk zal het verschil tussen pesten en plagen belicht worden. Kinderen roepen al gauw dat ze gepest worden, terwijl dat niet zo is. Aan de andere kant kunnen als plagerij bedoelde gedragingen door een kind bewust als pestgedrag worden gevoeld. Een voorbeeld daarvan is het consequent gebruik van een bijnaam. Of iets als pesten of plagen moet worden aangemerkt heeft dus ook te maken met de 'ontvanger': hoe komt het bij hem binnen, hoe reageert hij er op, op welke toon wordt het gezegd. Belangrijk is dat kinderen die plagen, in de gaten hebben wat ze bij een ander teweeg kunnen brengen. Belangrijk is dus ook dat kinderen die geplaagd of gepest worden duidelijke signalen afgeven.

2.1 Definitie plagen

Hoewel het gebied tussen pesten en plagen wat 'grijs' lijkt te zijn willen we toch een duidelijk onderscheid maken.

Encyclo (2020) geeft de volgende definitie aan bij plagen:

"Vals plagen, sarren (met iets) Duidelijk moet zijn dat pesten wat anders is dan plagen. Plagen komt van twee kanten. Plagen kan soms heel vervelend zijn, maar je voelt je niet echt bang. Plagen gebeurt incidenteel en kent gelijkwaardigheid. Plagen kan ook een vertrouwd gevoel geven. Het gebeurt mét elkaar en dat is belangrijk".

2.2 Definitie pesten

Pesten is wat anders. Pesten is gemeen. Het gebeurt niet zomaar in één keer, maar voortdurend. Bij pesten worden er *grenzen overschreden*. Het is niet meer met elkaar, maar met zijn allen tegen die ene. Er is geen sprake meer van gelijkwaardigheid, maar het is een ongelijke strijd die veel en vaak gestreden wordt en telkens verder gaat. Soms is dit alleen in de beleving van de gepeste het geval. Pesten betekent (Encyclo, 2020):

- lachen en lol hebben om een ander en grapjes maken ten koste van een ander
- een zwart schaap uitzoeken
- iemand uitsluiten
- iemand belachelijk maken
- iemand onzeker maken
- iemand het plezier ontnemen
- iemand kleineren en pijn doen
- iemand te pakken nemen en laten voelen dat daar geen verweer tegen mogelijk is
- iemand negeren

Waar plagen mensen assertief maakt, maakt pesten mensen kapot. Pesten is geen spelletje. Het is ontoelaatbaar en wordt bij ons op het IKC niet geaccepteerd. Wanneer er zich op het IKC toch peestsituaties voordoen, is het van belang dat dit zo snel mogelijk stopt. Immers, hoe langer het door gaat, hoe erger de gevolgen voor het slachtoffer zijn. Om pesten te stoppen is het nodig om kinderen, ouders en het IKC te benaderen. Dit zie je terug in de 5 sporen aanpak, zie hoofdstuk 8.

Hoofdstuk 3. Betrokken partijen bij pesten

Bij pesten zijn er meerdere partijen betrokken, namelijk het slachtoffer, de dader(s) en de omstanders. In dit hoofdstuk worden kort de partijen omschreven met de rol die daarbij hoort.

3.1 Het slachtoffer (de gepeste)

Sommige kinderen hebben meer kans om gepest te worden dan anderen. Dit kan samenhangen met hun uiterlijk, maar veel vaker heeft het te maken met hun *gedrag, hun gevoelens, en de manier waarop zij zich uiten*. Bovendien worden kinderen pas gepest in situaties waarin pesters de kans krijgen om slachtoffers te pakken te nemen. Dus in onveilige situaties. Veel kinderen die worden gepest hebben vaak *moeite om zich te verdedigen*. Ze voelen zich machteloos tegenover pestkoppen. Vaak zijn ze angstig en onzeker in de groep. Ze durven niets te zeggen omdat ze bang zijn om uitgelachen te worden.

3.2 De dader (de pester)

De daders hebben snel in de gaten welke kinderen er zwak zijn in een groep en zich moeilijk kunnen verdedigen. Zelf zijn ze vaak de sterkste uit de groep. Ze gedragen zich agressiever en reageren meer met geweld tegenover andere kinderen. De dader lijkt populair in een groep. Als hij weer iemand te grazen kan nemen, zijn er altijd wel leeftijdgenoten die toekijken en er ontzag voor hebben. Maar uiteindelijk is de dader niet populair. Omstanders laten hem vallen als een baksteen, als ze dat durven. Daders zijn ook gewone kinderen. Zij komen niet uit een bepaald milieu, wijk, of horen bij een bepaalde club, maar komen overal vandaan. Ze hebben wel één ding gemeen: ze willen zich ten koste van het slachtoffer bewijzen. Het pesten gebeurt vaak niet vanuit een afkeer of hekel aan het slachtoffer, maar komt voort vanuit eigen onzekerheid, zwakheid en onmacht om zich anders te gedragen. Ze zoeken naar hun eigen plaats in de groep.

3.3 De omstanders (de zwijgers, meelopers en helpers)

Zwijgers Als er in de groep gepest wordt, weten veel kinderen ervan, maar bijna niemand durft er iets tegen te doen. Veel kinderen weten ook niet wat ze zouden kunnen doen. Ze draaien bewust het hoofd af als er gepest wordt. Ze voelen zich schuldig en machteloos tegelijk. Of ze zijn bang dat zij het volgende slachtoffer zijn. We noemen deze leerlingen de zwijgers.

- **Zwijgers:** Ze doen niet mee met het pestgedrag maar helpen ook niet mee om het pesten te stoppen.

- **Meelopers:** Als reactie op een conflict tussen leerlingen gaan sommigen mee pesten. Ze vinden het stoere gedrag wel interessant, en zo denken ze ook populair te worden in de groep. Het zijn de meelopers in een groep. Ze kiezen partij voor de pester en maken die sterker, door hem of haar te gaan helpen

- **Helpers:** Deze groep kinderen zijn essentieel bij pesten. Binnen de kanjertraining wordt hier volop aandacht aan besteed door middel van de kanjerpetten.

3.4 Kanjertraining met kanjerpetten

Binnen IKC Juliana werken we met Kanjertraining. Alle leerkrachten zijn geschoold om dit binnen het klassensysteem toe te passen. Hierbij maken alle groepen gebruik van de kanjerpetten om de beschreven rollen die hierboven zijn benoemd op te sporen en kinderen bewust te laten worden van de rol bij een peestsituatie.

Om in gesprek te gaan over gedrag bij kinderen maken we bij de Kanjertraining gebruik van petjes met vier verschillende kleuren. Wanneer er zich een probleem of stressvolle situatie voordoet hebben we een keuze om verschillend te reageren. Binnen de psychologie wordt dit coping genoemd. Zolang je handelt vanuit vertrouwen en op basis van wederzijds respect zijn deze verschillen tussen

mensen goed en waardevol. Wanneer je zo handelt noemen we dat binnen de Kanjertraining dat je een drager bent van de witte pet. Je durft jezelf te zijn, je bent zelf te vertrouwen en durft ook anderen te vertrouwen. Kortom je bent een kanjer.

Je kunt een kanjer zijn op verschillende manier. Je kunt jezelf zijn in combinatie met de zwarte pet. Dan reageer je op een stoere manier. Je vertoont leiderschapsgedrag. Je kunt je grenzen aangeven. Je durft plannetjes te maken en bent ondernemend. Zolang naast de zwarte pet ook de witte pet van het vertrouwen aanwezig is, zullen deze kinderen zich op een hele positieve en krachtige wijze gedragen.

Je kunt ook een kanjer zijn in combinatie met de rode pet. Dan ben je vol levenslust. Je hebt een goed gevoel voor humor. Je bent optimistisch en je verstaat de kunst van het relativeren. Zolang naast de rode pet ook de witte pet van het vertrouwen aanwezig is, zullen deze kinderen op een hele positieve en opgewekte manier weten te reageren.

Je kunt ook een kanjer zijn in combinatie met een gele pet. Dan ben je vriendelijk, bescheiden en aardig. Zolang naast de gele pet ook de witte pet van het vertrouwen aanwezig is, zullen deze kinderen op een hele positieve en rustige manier weten te reageren.

Uiteraard zijn er ook verschillende combinaties van petten mogelijk. Belangrijk gegeven is dat het hierbij gaat om coping. De petten zijn hulpmiddelen om op een respectvolle wijze over gedrag te kunnen praten. Kinderen zijn niet het gedrag van de pet, maar de petten staan voor de keuzes die de kinderen kunnen maken. Kinderen wordt daarmee geleerd dat ze zelf verantwoordelijkheid dragen voor de gedragskeuzes die ze maken. Zolang je drager bent van de witte pet van vertrouwen kun je ook niet zeggen dat de ene combinatie beter is dan de andere combinatie van petten.

Je kunt ook zeggen; de Kanjer is:

Je kunt ook zeggen:

Wanneer ontstaan de echte problemen? Dat is wanneer de witte pet van het vertrouwen wegvalt. We vervallen dan in reacties die niet meer passen bij de cultuur van wederzijds respect. Het recht van de sterkste begint te gelden. Voor de zojuist genoemde positieve eigenschappen komt dan het woordje 'te' te staan. Kinderen reageren dan te krachtig, te stoer en smeden plannen die ten kosten gaan van anderen. De vrolijke kinderen reageren nu te lollig met humor dat ten koste gaan van een ander en/of zichzelf. Het gedrag is onvoorspelbaar onbetrouwbaar, niet serieus te nemen en beledigend. De vriendelijke en bescheiden kinderen reageren nu angstig en te lief. Deze kinderen cijferen zichzelf helemaal weg en worden als het ware onzichtbaar. De eerste mept van de weeromstuit van zich af, de tweede maakt er een grap van en de derde geeft het op. Als het onderling vertrouwen wegvalt in een groep, dan is de kans groot dat verschillende kinderen zich depressief ontwikkelen.

3.5 Daders en slachtoffers in de Kanjertraining

De opvatting bestaat dat kinderen zijn in te delen in pesters en gepesten (of in daders en slachtoffers). Deze eenzijdige kijk op pesten maakt de problemen groter en is niet de wijze van oplossen die de Kanjertraining voorstaat. Pesten is een complex probleem waarbij daders en slachtoffer lang niet altijd zo eenvoudig zijn te scheiden en soms een en dezelfde persoon is. Kanjertraining richt zich daarom niet alleen op de pester of op de gepeste, maar op de gehele groep. De aanpak moet zo zijn dat alle kinderen er baat bij hebben. Kern van de Kanjeraanpak is: Zet het onderling vertrouwen terug in de groep. Zoek met elkaar oplossingen die ook in de toekomst houdbaar zijn. Zowel kinderen, leerkrachten als ouders worden bij de aanpak betrokken. De Kanjertraining heeft veel oefeningen, zowel preventief als curatief om het vertrouwen en de respectvolle omgang met elkaar te bewerkstelligen. De petjes zijn hierbij een hulpmiddel en helpen om een duidelijk onderscheid te maken tussen 'de wereld van vertrouwen' en 'de wereld van wantrouwen'.

Hoofdstuk 4. Signalen van pesten bij kinderen

Het is goed dat ook ouders op de hoogte zijn van de signalen die afgegeven worden door kinderen die gepest worden en door kinderen die zelf pesten. De kans bestaat, dat ouders signalen eerder oppakken dan het IKC. Het is heel belangrijk hier goed over te communiceren met elkaar.

4.1 Signalen van kinderen die gepest worden

Eerste signalen

- Worden uitgelachen en onvriendelijk benaderd
- Worden geschopt en geslagen en kunnen zich niet verdedigen
- Worden herhaaldelijk op een nare manier gepest
- Hebben ruzies waarbij ze de neiging hebben om zich terug te trekken
- Hun bezittingen worden afgenomen of liggen overal verspreid
- Hebben kneuzingen, verwondingen of kapot gescheurde kleren

Eerste signalen thuis

- Komen thuis uit school met kapotte kleren en beschadigde spullen
- Hebben kneuzingen, verwondingen of kapot gescheurde kleren

Vervolgsignalen

- Zijn vaak alleen en buitengesloten tijdens pauzes en overblijven
- Worden als laatste gekozen bij team-spelletjes
- Blijven dicht bij de onderwijzer staan tijdens pauzes en overblijven
- Lijken gestresst, ongelukkig en depressief
- Schoolprestaties gaan langzaam achteruit

Vervolgsignalen thuis

- Nemen geen klasgenootjes mee naar huis
- Hebben misschien niet één goede vriend om de vrij tijd mee door te brengen
- Worden niet uitgenodigd voor feestjes
- Zijn bang om naar school te gaan
- Kiezen een onlogische route naar en van school
- Slapen onrustig met slechte dromen
- Vragen of stelen geld van de familie

4.2 Signalen van kinderen die pesten

- Kunnen zeer temperamentvol zijn
- Proberen terug te vechten als ze worden aangevallen of beledigd, maar meestal niet erg effectief
- Kunnen hyperactief en rusteloos zijn
- Kunnen ongeconcentreerd zijn
- Kunnen zich verdedigend gedragen en creëren spanning
- Zijn onhandig en kinderlijk en kunnen irritante gewoontes hebben
- Kunnen niet aardig gevonden worden door volwassenen (inclusief de leerkracht)
- Kunnen zelf proberen om nog zwakkere kinderen te pesten
- Kinderen die zelf pesten

Secundaire signalen

- Pesten op een nare manier
- Zoeken zwakkere leerlingen uit om te pesten
- Uitdagen en intimideren
- Belachelijk maken
- Duwen, slaan, trappen
- Beschadigen van bezittingen van andere leerlingen
- Laten soms volgelingen het 'vuile werk' doen
- Meisjes pesten minder zichtbaar bijvoorbeeld door roddels te verspreiden, manipuleren en uitsluiten

Hoofdstuk 5. Gevolgen van pesten

Pesten kan erg schadelijk zijn voor de gezondheid en voor het gedrag van kinderen die ermee te maken krijgen.

5.1 Gevolgen voor het slachtoffer

- lichamelijke klachten zoals; hoofdpijn, buikpijn, bedplassen, slaapproblemen
- negatief zelfbeeld
- faalangst
- angst om naar school te gaan
- niet goed in sociale vaardigheden
- onzekerheid in sociale relaties gevoelens van eenzaamheid

5.2 Gevolgen voor de pester

Op korte termijn:

- geen gevolgen voor schoolprestaties
- zelfwaardering beter

Op lange termijn:

- sociale problemen
- vaker in aanraking met politie en justitie
- drinken meer alcohol
- plegen vaker zelfmoord
- vaker betrokken bij zinloos geweld
- meisjes zijn vaker betrokken bij huiselijk geweld

5.3 Gevolgen voor de omstanders

- schoolprestaties zijn minder goed
- school wordt als minder leuk ervaren
- ze leren dat macht belangrijker is dan rechtvaardigheid
- ze leren dat volwassenen niet goed zorgen voor hun kinderen

Al met al heeft pesten een zeer negatieve invloed op de ontwikkeling van het kind en kan het ernstige gevolgen hebben op oudere leeftijd. Zeker op jonge leeftijd hebben pesten en sociale netwerken veel invloed op hoe het kind zich verder ontwikkelt. Daarom is het van belang om pesten al in het begin van de ontwikkeling binnen het IKC in kaart te brengen en het tegen te gaan. Echter zien we door de ontwikkelingen op sociale media een toename van gevaar van cyberpesten. We beperken ons binnen dit protocol op het onderwerp pesten binnen het IKC omdat het cyberpesten speciale aandacht betreft en aansluit bij het gebruik van de sociale media en behoort tot sociale mediawijsheid.

Hoofdstuk 6. Een veilig IKC

Op IKC Juliana willen wij kinderen een vertrouwde plek bieden waar ze spelen en leren. We doen dit vanuit het geloof in God, zoals dat verwoord is in de Bijbel. We helpen kinderen om te ontdekken dat ze kostbaar zijn in Gods ogen. We stimuleren dat ze omgaan met anderen zoals Jezus dat zou doen. Pesten is onaanvaardbaar gedrag en vormt een bedreiging voor het individu en voor de sfeer op het IKC (zie veiligheidsplan en schoolgids).

Concreet betekent dat:

- Wij hebben respect voor elkaar
- Wij accepteren geen pestgedrag, discriminatie of seksuele intimidatie
- Wij houden ons aan de afgesproken regels en omgangsvormen
- Wij leven met elkaar mee en zijn zorgzaam voor elkaar

We zijn ons ervan bewust, dat dit grote woorden zijn en dat het écht wat van ons vraagt om ze waar te maken. Toch vinden we, dat we (ook vanuit onze identiteit) hoog moeten inzetten als we zien wat de gevolgen van pesten zijn voor alle betrokkenen.

Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de groep van de omstanders), leerkrachten en de ouders/ verzorgers (hierna genoemd: ouders). Iemand verwoordde dit kernachtig: 'Het IKC is niet verantwoordelijk voor pesten. De ouders zijn niet verantwoordelijk voor pesten. Wij zijn samen verantwoordelijk voor pesten.'

Om een veilig IKC te krijgen vinden wij een tweetal basisvoorwaarden belangrijk:

1. Het voorbeeld van volwassenen (dus op het IKC de leerkrachten en thuis de ouders) is van groot belang. Het is bekend dat kinderen leren door kopiëren, wat ze zien en horen doen ze na. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen. Vanuit de ouders zelf wordt aangegeven dat men het belangrijk vindt hoe je als ouder met school omgaat. We moeten ons beseffen dat we voor een gezamenlijke taak staan en daar naar handelen. De school alleen kan niet alle problemen oplossen.
2. Het is belangrijk dat pestproblemen snel worden aangepakt, voordat 'vervorming' van het probleem optreedt. Als vervorming ontstaat, gaat het probleem een eigen leven leiden en is het moeilijker aan te pakken.

Hoofdstuk 7. Activiteiten voor een veilig IKC

Om een veilig IKC te zijn en te blijven ondernemen we tal van activiteiten. De nadruk ligt op de preventie, het voorkomen van onveiligheid. Daarnaast is er ook een plan van aanpak wanneer zich een echte peestsituatie (en andere ernstige situaties, zoals discriminatie of geweld) voordoet. Dit wordt beschreven in het volgende hoofdstuk. Er is vanuit de overheid sinds 2015 verplicht gesteld om een veiligheidsplan te hebben op het IKC. Daarin staan naast pesten ook alle andere onveilige situaties die zich binnen het IKC kunnen voordoen beschreven en welke maatregelen we hierop nemen. Binnen ons IKC moeten we er steeds meer van bewust worden hoe ernstig sommige situaties kunnen zijn (bewustwording). Vanuit deze bewustwording moeten we maatregelen nemen om pesten te voorkomen en om het te bestrijden.

We hebben de volgende afspraken:

1. Methode: Kanjertraining

Hierbij komen o.a. de volgende onderwerpen aan bod: wat is aardig doen; wat kun je doen bij een meningsverschil of ruzie; samen spelen; elkaar helpen; sorry zeggen; complimentjes geven; wat gaat te ver?; zeg duidelijk 'Stop!' als je iets niet prettig vindt. Elke week krijgen de kinderen over één van deze onderwerpen een les.

2. Regel van de maand

Regels die o.a. aan bod komen: iedereen is anders; pesten? Nee; wij blijven van de spullen van een ander af; wij luisteren naar elkaar; let op je taalgebruik; stop...denk...doe!. Een nieuwe regel wordt in de klas behandeld. Bij herhaling van de regel in de weken die volgen komen we terug in de praktijk op deze regel.

3. Gedragscode

Wij hebben op onze school een gedragscode voor personeel (zie veiligheidsplan). Kinderen hebben een gedragscode die ze invullen voor het gebruik van sociale media.

4. Pleinwacht

Voor schooltijd is er een pleinwacht en elke pauze zijn alle leerkrachten op het plein. Vechten en nepvechten wordt niet getolereerd. Verder gelden ook op het plein de gedragsregels van de school. De leerlingen van groep 1 en 2 spelen onder begeleiding van de eigen groepsleerkracht of onderwijsassistente op hun eigen speelplein.

5. Vertrouwenspersonen en klachtenregeling

Onze school heeft een vertrouwenspersoon en er is een klachtenregeling (zie website en schoolgids).

6. Taakspel

Gedurende het schooljaar wordt er in de groepen 3 - 8 gewerkt met taakspel. Hierbij wordt er op een positieve manier gewenst gedrag gestimuleerd. En dat verbetert de sfeer in de klas.

Hoofdstuk 8. Beleid binnen IKC Juliana op pesten

Binnen IKC Juliana maken we gebruik van het vijf sporen aanpak. Deze sluit aan bij de Kanjertraining.

8.1 Vijf sporen aanpak

Deze aanpak is gericht op de verschillende partijen die betrokken zijn bij pesten: het gepeste kind, de pester, de ouders, de klasgenoten en het IKC. Het is belangrijk dat pestproblemen snel worden aangepakt, voordat 'vervorming' van het probleem optreedt. Als vervorming ontstaat, gaat het probleem een eigen leven leiden en is het moeilijker aan te pakken.

1. Steun bieden aan het kind dat gepest wordt:

- a. Naar het kind luisteren en zijn probleem serieus nemen
- b. Met het kind overleggen over mogelijke oplossingen
- c. Samen met het kind werken aan oplossingen
- d. Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest
- e. Sterke kanten van de leerling benadrukken
- f. Belonen (schouderklopje) als de leerling voor zichzelf opkomt
- g. Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s)
- h. Het gepeste kind niet overbeschermen bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie, waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen
- i. Zonodig zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt, bijvoorbeeld een sociale vaardigheidstraining om weerbaar te worden
- j. Zorgen voor follow-up gesprekken

2. Steun bieden aan het kind dat zelf pest:

- a. Met het kind bespreken wat pesten voor een ander betekent
- b. Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/ pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen)
- c. Het kind helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere kinderen
- d. Het kind helpen om zich aan regels en afspraken te houden
- e. Zorgen dat het kind zich veilig voelt; uitleggen wat jij als leerkracht gaat doen om het pesten te stoppen
- f. Stel grenzen en verbind daar consequenties aan
- g. Excuses aan laten bieden
- h. In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft
- i. Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest en belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt.
- j. Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
- k. Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?
- l. Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.

- m. Zorgen voor follow-up gesprekken
- n) Inschakelen hulp; ondersteuningsteam, sociale vaardigheidstrainingen; Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG); huisarts; GGD

3. Wat kunnen de ouders doen

Ouders van gepeste kinderen:

- a. Neem je kind serieus. Blijf open praten met je kind.
- b. Neem contact op met de leerkracht of andere leidinggevende
- c. Ga niet op bezoek bij de pester
- d. Besteed aandacht en tijd aan je kind, leer het kennen, let op signalen
- e. Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
- f. Accepteer de situatie niet. Schakel eventueel een vertrouwenspersoon in.
- g. Steun het kind in het idee dat er een einde aan komt
- h. Laat je kind opschrijven/tekenen wat het heeft meegemaakt
- i. Communiceer open en eerlijk als pesten aan de orde is. De vraag mag gesteld worden: wat verwacht je van elkaar als ouders? Ook hierin zijn ouders een voorbeeld voor hun kinderen

Ouders van pesters:

- a. Neem het probleem van uw kind serieus
- b. Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden
- c. Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen
- d. Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet
- e. Besteed extra aandacht aan uw kind
- f. Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
- g. Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind
- h. Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat

Alle andere ouders:

- a. Neem de ouders van het gepeste kind serieus
- b. Maak het tot een gemeenschappelijk probleem
- c. Vraag om toezicht op het plein
- d. Praat met je kind over school, over relaties in de klas
- e. Geef af en toe informatie over pesten; wie doen het, wat doen zij en waarom
- f. Corrigeer je kind als het voortdurend anderen buitensluit
- g. Geef zelf het goede voorbeeld
- h. Leer je kind voor anderen op te komen.

4. Wat kunnen de klasgenoten doen:

- a. Duidelijk STOP zeggen tegen het pesten
- b. Geen meeloper worden met de pester
- c. Een helper worden in de groep
- d. Bij het signaleren van pesten contact zoeken met je leerkracht of ouders
- e. Vanuit de Kanjertraining de witte pet opzetten en deze toepassen om de klasgenoot te helpen

5. De algemene verantwoordelijkheid van de school

- a. Het IKC zorgt dat de directie en leerkrachten voldoende informatie hebben over (social media)pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten in de eigen groep en binnen het eigen IKC.

- b. Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen (5 sporen beleid)
- c. Het IKC werkt aan een goed beleid rond pesten en veiligheid van leerlingen waarbij het hele IKC betrokken is (zie veiligheidsplan).

8.2 Aanpak van ruzies en pestgedrag

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten, gelden de volgende afspraken:

Stap 1: Er eerst zelf (samen) uitkomen

Stap 2: Op het moment dat een van de leerlingen er niet uitkomt heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de meester of juf voor te leggen. Het is knap als hij of zij dat doet. De leerkracht gaat met beide (of meer) leerlingen praten en probeert samen met de kinderen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken.

Stap 3: Bij herhaling van pesterijen/ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen er sancties. Zo nodig, ook overleg met de ouders.

Stap 4: Bij aanhoudende ruzie/pestgedrag van een leerling neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een gesprek met de leerling, ook is er contact met de ouders. De leerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen. Afhankelijk van hoelang de leerling door blijft gaan met zijn/haar gedrag en geen verbetering toont, zal dit bepaalde consequenties inhouden voor de desbetreffende leerling.

Stap 5: In het ernstigste geval kan een leerling geschorst of verwijderd worden (zie veiligheidsbeleid/schoolgids/website IKC Juliana). De eerst aangewezen persoon is uiteraard de klassenleerkracht. Die wordt verondersteld een band te hebben met de kinderen.

Doelstelling pestprotocol

Dit PESTPROTOCOL heeft als doel:

“Alle kinderen voelen zich veilig in hun IKC periode, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen”

- Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.
- Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!
- Leerkrachten, pedagogisch medewerkers en ouders uit de medezeggenschapsraad onderschrijven gezamenlijk dit PESTPROTOCOL.
- Een onderwijsprotocol tegen pesten probeert door samenwerking het probleem van het pestgedrag bij kinderen aan te pakken. Hiermee wil het geluk, het welzijn en de toekomstverwachting van de kinderen verbeteren.

De medezeggenschapsraad, directie en het personeel van IKC Juliana verklaren het volgende:

Pesten is een probleem. Pestgedrag is schadelijk voor kinderen. Dit probleem moeten we SAMEN aanpakken. Wij zeggen met elkaar: STOP pesten! Medezeggenschapsraad, directie en personeel moeten zo goed mogelijk samenwerken met leerlingen en ouders om het probleem "pesten" op te lossen.

De ondertekenaars van dit protocol verplichten zich tot het volgende:

- hulp bieden aan het gepeste kind
- hulp bieden aan de pester
- hulp bieden aan de zwijgende middengroep
- hulp bieden aan de leerkrachten/pedagogisch medewerkers
- hulp bieden aan de ouders
- het bewust maken en bewust houden van alle betrokkenen van het probleem
- het gericht voorlichten van alle betrokkenen van IKC Juliana
- het aanleggen van toegankelijke, goede informatie over het probleem "(sociale media) pesten"

Minstens 1 maal in de 4 jaar wordt dit protocol geëvalueerd en zonodig bijgesteld. Een afschrift van dit protocol wordt aan alle ouders via de website beschikbaar gesteld.

IKC Juliana, Barneveld

Getekend namens

Directie
A.Russcher-Groeneveld

Personeel
J. v/d Meulen

Medezeggenschapsraad
H. van Middendorp